

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง การประกอบกิจการสะสมและจำหน่ายกะลาปาล์ม

เทศบาลตำบล ข ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ สค ๕๒๓๐๓/๑๖๒ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อขอหารือประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยผู้ประกอบกิจการสะสมและจำหน่ายกะลาปาล์มในเขตเทศบาลตำบล ข มีลักษณะการประกอบกิจการโดยการขนกะลาปาล์มมาเทกองจำนวนมากในที่โล่งแจ้ง และจำหน่ายให้กับสถานประกอบการอื่น ในการขนย้ายกะลาปาล์มแห้งอาจมีฝุ่นฟุ้งกระจาย และเมื่อเปียกขึ้นจะมีกลิ่นเหม็น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และเนื่องจากกะลาปาล์มเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแยกเมล็ดในของปาล์มในกระบวนการสกัดน้ำมันปาล์ม ปัจจุบันได้รับความนิยมนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงชีวมวลในกลุ่มอุตสาหกรรม

เทศบาลตำบล ข จึงขอหารือในประเด็นต่อไปนี้

๑. การนำกะลาปาล์มมากองสะสมเพื่อจำหน่ายเข้าประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่

๒. กะลาปาล์มถือเป็นกากอุตสาหกรรมหรือไม่

๓. การประกอบกิจการดังกล่าวควรถูกควบคุมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทบัญญัติมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่รับรองอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามผู้หนึ่งผู้ใดก่อเหตุรำคาญ รวมทั้งระงับเหตุรำคาญด้วย ทั้งในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่เอกชน และให้ผู้หนึ่งผู้ใดดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรเทาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ และในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้น

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน กฎหมายตามมาตรา ๒๘ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนี้ ๑. ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุ/เกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร

๒. ออกคำสั่งให้กระทำการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยกำหนดวิธีการไว้ในคำสั่งระงับเหตุรำคาญก็ได้

๓. ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ก็เข้าระงับและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลย หรือการผ่อนผันของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

๔. กรณีเหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

(๒) ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในปัจจุบัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวม ๑๓ กลุ่มกิจการ จำนวน ๑๔๑ ประเภท ซึ่งการประกอบกิจการสะสมและจำหน่ายกะลาปาล์มตามที่ได้หารือมานั้น เมื่อพิจารณาลักษณะและขอบเขต

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/ ๓๓๕๗ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงนายกเทศมนตรีตำบล ข

ความหมายของกิจการดังกล่าวตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฯ แล้ว พบว่า ลักษณะของการประกอบกิจการ สะสมและจำหน่ายกะลาปาล์มไม่เข้าข่ายกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกิจการใดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้ประกอบการจึงไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าการประกอบกิจการดังกล่าวจะไม่เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แต่หากเทศบาลตำบล ข พิจารณาแล้วเห็นว่า การประกอบกิจการดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นให้ระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในเวลาอันสมควร ถ้าหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ถือว่ามีความผิดตามมาตรา ๓๔^๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับกรณีที่ท่านขอหารือว่า กะลาปาล์มถือเป็นกากอุตสาหกรรมหรือไม่ นั้น ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กากอุตสาหกรรมตามกฎหมายโรงงาน เรียกว่า “สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว” หมายความว่า สิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน รวมถึงของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และน้ำทิ้งที่มีองค์ประกอบหรือมีคุณลักษณะที่เป็นอันตราย เห็นว่า กะลาปาล์มตามที่ท่านหารือมาไม่เข้าข่ายตามความหมายของ “สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว” ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่เนื่องจากการให้ความเห็นดังกล่าวเป็นการให้ความเห็นตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความเห็นว่า เทศบาลตำบล ข ควรมีหนังสือหารือไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อเป็นผู้ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวต่อไป

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

^๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๘ วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ